

Rehabiliteringsstödet

– arbetslivsinriktade rehabiliteringsåtgärder 2015–2020

December 2021

afa
FÖRSÄKRING

Rehabiliteringsstödet är ett ekonomiskt stöd som arbetsgivare kan söka när anställda behöver arbetslivsinriktad rehabilitering. Under de fem undersökta åren har den vanligaste rehabiliteringsåtgärden för kvinnor varit samtal med psykolog eller psykoterapeut och för män en beroendebehandling. Det visar statistik från Afa Försäkring.

Vill du ta del av kommande publikationer?

Ladda ner och prenumerera på våra statistikrapporter här:

[afaforsakring.se/
statistikrapporter](https://afaforsakring.se/statistikrapporter)

Om rapporten

Rapporten bygger på en genomgång av 7 037 rehabiliteringsärenden som Afa Försäkring har beviljat ekonomiskt stöd för genom AGS-fonden och AGS-KL rehabilitering under perioden 2015–2020. Statistiken kommer från Afa Försäkrings skadedatabas och från enkäter efter avslutad rehabilitering.

Rehabiliteringsåtgärder

Den arbetslivsinriktade rehabiliteringen har till syfte att personen som genomgår den ska kunna återfå eller behålla sin arbetsförmåga. Arbetsgivare kan ansöka om ekonomiskt stöd för anställda som genomgår en arbetslivsinriktad rehabilitering för psykiska eller fysiska besvär. Stödet kan erhållas för förebyggande insatser eller för att en anställd ska kunna återgå i arbete. Det är arbetsgivaren som ansöker om stödet.

Godkända rehabiliteringsåtgärder:

- **Beroendebehandling**
Alkohol- och drogmisbruk omfattas av beroendebehandlingen. För AGS-KL rehabilitering omfattas även spelmissbruk.
- **Psykolog eller psykoterapeut**
Enskilda samtal med psykolog eller psykoterapeut som är legitimerad av Socialstyrelsen. Samtalen kan till exempel handla om stress, ångest eller oro.
- **Stress- och livsstilsförändringskurser**
Kurser och insatser inom stresshantering och livsstilsförändringar för att förebygga eller förkorta arbetsförmåga orsakad av fysiska eller psykiska besvär.
- **Omskolning**
Inköp av kortare omskolande kurser som rehabiliteringsåtgärd för att den anställda ska få nya arbetsuppgifter. Den anställda ska bibehålla eller förbättra sin arbetsförmåga efter genomförd kurs.

Rehabiliteringsstödet

Sjukförsäkringen Avtalsgruppsjukförsäkringen, AGS, omfattar arbetare inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO och Kooperationen. AGS-KL omfattar anställda i kommuner, regioner, Svenska kyrkan och Sobonaföretag. Sjukförsäkringen och/eller rehabiliteringsstödet omfattar däremot inte statligt anställda eller tjänstemän inom det privata avtalsområdet. Rehabiliteringsstödet *Rehabilitering AGS-fonden*, ingår i AGS. *AGS-KL rehabilitering* ingår i AGS-KL.

Om rehabiliteringsärenden och rehabiliteringsåtgärder

Arbetsgivare vars personal omfattas av sjukförsäkringen AGS eller AGS-KL har möjlighet att ansöka om rehabiliteringsstöd hos Afa Försäkring för sina anställda. År 2015 till 2020 beviljades totalt 7 037 rehabiliteringsärenden, varav kvinnor stod för 70 procent och männen för 30 procent. En förklaring till att det är fler kvinnor än män som har beviljats rehabilitering är att AGS-KL Rehabilitering (kommun- och regionsektorn) står för 83 procent av det totala antalet rehabiliteringsärenden, medan Rehabilitering AGS-fonden (Svenskt näringsliv/LO) står för 17 procent. Det är fler sysselsatta kvinnor än män inom kommun- och regionsektorn, medan förhållandet är det omvända för privatanställda arbetare. Fortsättningsvis i rapporten redovisas AGS-fonden och AGS-KL Rehabilitering tillsammans och benämns då som *rehabiliteringsärenden*.

Foto: Volodymyr Melnyk, Mostphotos

Rehabiliteringsåtgärderna varierar mellan könen

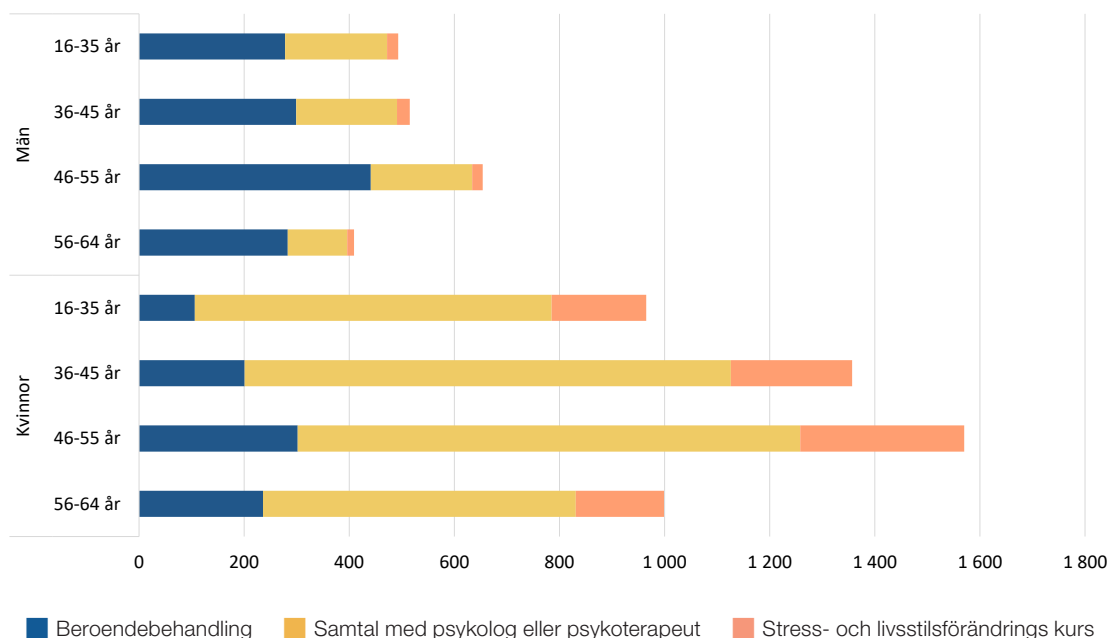
Diagram 1 visar de vanligaste rehabiliteringsåtgärderna uppdelat på kön och ålder. Rehabiliteringsärendena med åtgärden *omskolning* är för få för att redovisas. För män är den vanligaste orsaken till att arbetsgivaren ansökt om ekonomiskt stöd en *beroendebehandling*. En sådan behandling kan man få för alkohol-, drog- eller spelmissbruk.¹ Av samtliga ärenden som gäller behandling för beroende är alkoholmissbruk det som arbetsgivarna främst har fått ekonomiskt stöd för.²

För kvinnor är den vanligaste rehabiliteringsåtgärden som arbetsgivaren har ansökt om ekonomiskt stöd för *samtal med psykolog eller psykoterapeut*. För män är detta den näst vanligaste åtgärden. Den främsta orsaken till att både kvinnor och män haft behov av denna åtgärd är att de tidigare har haft en långvarig sjukfrånvaro med diagnosen *anpassningsstörningar och reaktion på svår stress*.

Diagram 1 visar också att för både män och kvinnor ökar antalet rehabiliteringsärenden med åldern. Antalet ärenden är dock färre i den äldsta åldersgruppen, 55–64, år än i den näst äldsta. För kvinnor är ökningen av antalet rehabiliteringsärenden mellan åldersgrupperna större än vad den är för män. Det är främst antalet *beroendebehandlingar* som ligger bakom ökningen för kvinnor. Dessa ökar i snitt med 70 procent per åldersgrupp från 16–35 år till och med 46–55 år för kvinnor. För män sker den största ökningen av antalet *beroendebehandling* i åldersgruppen 46–55 års ålder i jämförelse med resterande åldersgrupper. För män är även antalet *samtal med psykolog eller psykoterapeut* oföränderligt till och med 46–55 års ålder för att sedan minska.

Diagram 1

Antal rehabiliteringsåtgärder efter ålder och kön 2015–2020.

¹ Stöd för behandling av spelmissbruk kan enbart beviljas från rehabiliteringsstöd av AGS-KL Rehabilitering.

² Det saknas kvantitativa data över fördelningen av alkohol-, drog- och spelmissbruk. Fördelningen är en uppskattning gjord av handläggare på Avdelningen för arbetsmiljöutbildning och rehab på Afa Försäkring.

Yrkesgruppen undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl. står för flest rehabiliteringsärenden

Diagram 2 visar de yrkesgrupper för vilka arbetsgivare har ansökt om ekonomiskt stöd flest antal gånger uppdelat efter kön. För kvinnor står *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.* för flest ansökningar och därefter kommer *lärare och skolledare*. För män står yrkesgruppen *metall och övrigt industriellt arbete* för flest ansökningar och därefter kommer *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.* Tillsammans står yrkesgrupperna i diagrammet för 60 procent av samtliga rehabiliteringsärenden för kvinnor respektive 44 procent för män. För kvinnor i gruppen *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.* är den vanligaste rehabiliteringsåtgärden *samtal med psykolog eller psykoterapeut* och därefter *stress- och livsstilsförändringskurser*. För männen är den vanligaste rehabiliteringsåtgärden oavsett yrke en *beroendebehandling*.

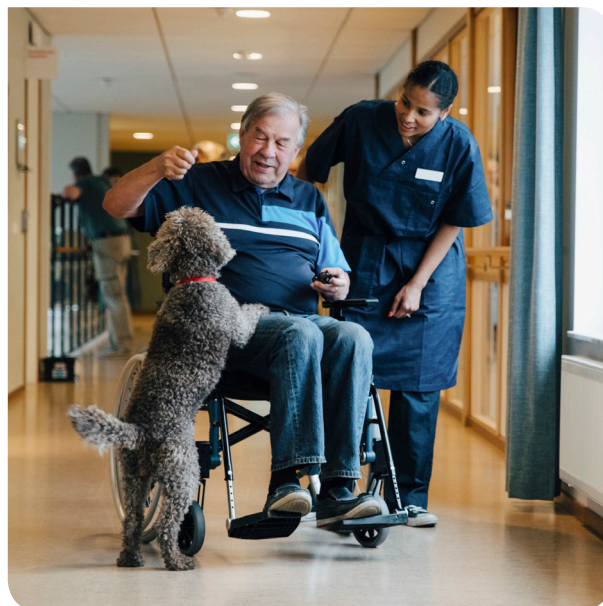
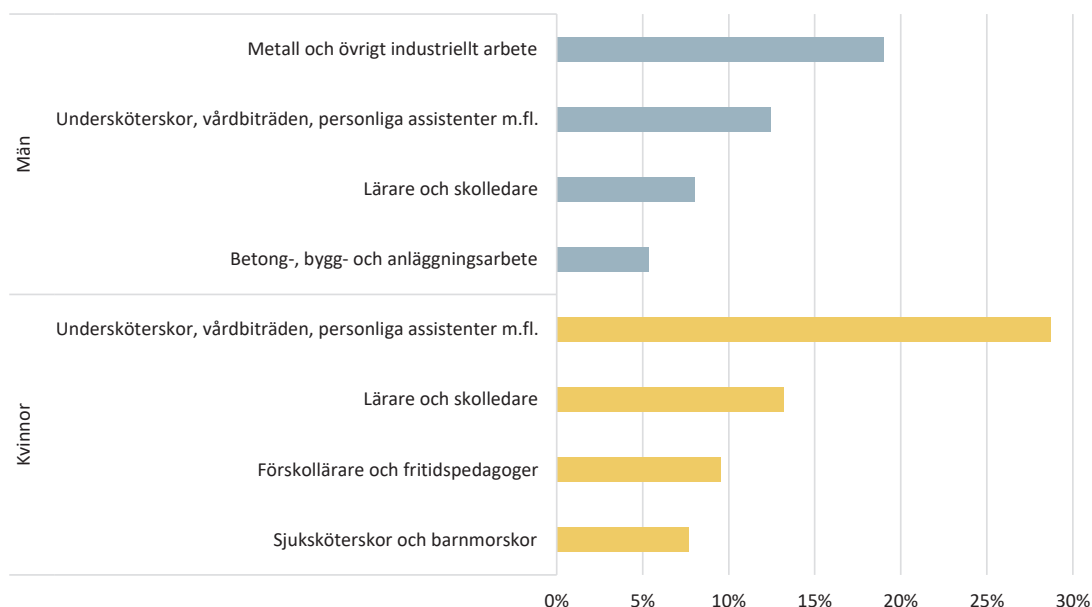

Foto: Maskot, Johnér Bildbyrå

Diagram 2

Andel rehabiliteringsärenden fördelade på yrkesgrupp och kön 2015–2020.

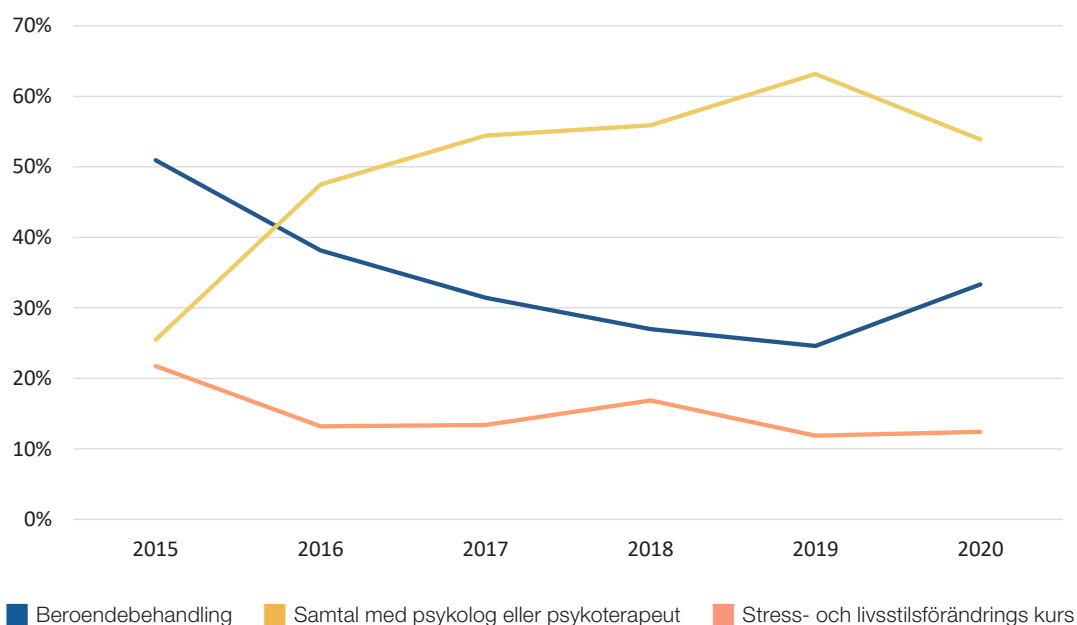
Utveckling över tid

Från 2015 till 2020 ökade antalet beviljade rehabiliteringsåtgärder för kvinnor. Bakom ökningen låg främst åtgärder av typen *samtal med psykolog eller psykoterapeut*. För män låg antalet beviljade rehabiliteringsärenden relativt konstant under perioden. **Diagram 3** visar fördelningen av de vanligaste rehabiliteringsåtgärderna per år över tid. Andelen *samtal med psykolog eller psykoterapeut* har ökat under perioden medan andelen *beroendebehandling* har

minskat. Förklaringen till detta är det ökade antalet kvinnor som har tagit del av rehabiliteringsåtgärden *samtal med psykolog eller psykoterapeut*. Under 2020 minskade inflödet av ansökningar för åtgärden *samtal med psykolog eller psykoterapeut*, vilket skulle kunna förklaras av att arbetsgivare av olika skäl inte har kunnat prioritera rehabiliteringsåtgärder på grund av covid-19-pandemin.

Diagram 3

De vanligaste rehabiliteringsåtgärderna fördelade på andel per år 2015–2020. Kvinnor och män.

Typfall

Kvinnor

Den typiska kvinnan som arbetsgivaren har sökt ekonomiskt stöd för en rehabiliteringsåtgärd för är i 50-årsåldern och arbetar inom yrkesgruppen *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.* Hon har beviljats rehabiliteringsåtgärden *samtal med psykolog eller psykoterapeut*.

Foto: Dispection, Janine Bäckbyrd

Män

Den typiska mannen som arbetsgivaren har sökt ekonomiskt stöd för en rehabiliteringsåtgärd för är i 50-årsåldern och arbetar inom yrkesgruppen *metall och övrigt industriellt arbete*. Han har beviljats rehabiliteringsåtgärden *beroendebehandling*.

Foto: Elliot Elliot, Janine Bäckbyrd

Uppföljningsanalys av rehabiliteringsåtgärder

Diagram 4 visar en uppföljningsanalys av arbetslivsinriktade rehabiliteringsåtgärder för kvinnor och män för perioden 2015–2020. Analysen bygger på enkätsvar från arbetsgivaren efter avslutad rehabilitering och på data över långa sjukfall efter avslutad rehabilitering från Afa Försäkrings skadedatabas. Det framkommer att 71 procent av personerna återgick till arbetet efter en rehabiliteringsåtgärd, 21 procent hade sjukfrånvaro³ och för 8 procent upphörde anställningen.

Av de som gick tillbaka till arbetet hade 74 procent genomgått en *beroendebehandling*, 22 procent hade fått ta del av *samtal med psykolog eller psykoterapeut* och 4 procent en *stress- och livsstilsförändrings kurs*. Av samtliga som gick tillbaka till arbetet var 86 procent män och 14 procent kvinnor. För de som kategoriserades som i *sjukfrånvaro* hade 52 procent fått ta del av *samtal med psykolog eller psykoterapeut*, 33 procent genomgått en *beroendebehandling* och 15 procent *stress- och livsstilsförändrings kurs*. Den främsta diagnosen bakom sjukskrivningen är *anpassningsstörningar och reaktion på svår stress*. Av samtliga som hade långvarig sjukfrånvaro var 72 procent kvinnor och 28 procent var män.

Metod för uppföljningsanalys

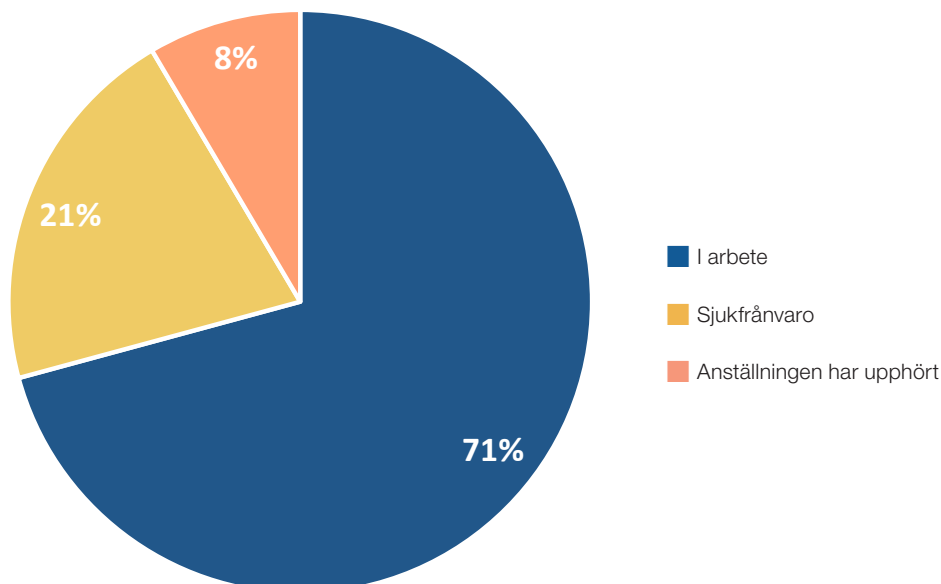
Resultatet av rehabiliteringsåtgärder beräknades genom summan av

- Enkätsvar som har skickats ut till arbetsgivaren där de fick besvara en enkätundersökning om vad som hände efter rehabiliteringsåtgärden
- Antalet rehabiliteringsärenden som efter rehabiliteringsåtgärd hade en långvarig sjukskrivning i mer än 90 dagar i Afa Försäkrings skadedatabas som är kopplad till anledningen man sökte rehabiliteringsåtgärd men inte för sent efter rehabiliteringsåtgärden för att eventuellt vara en annan anledning för en långvarig sjukfrånvaro.

Totalt är det 825 rehabiliteringsärenden som analyserades och detta motsvarar 12 procent av samtliga rehabiliteringsärenden.

Diagram 4

Resultat av rehabiliteringsåtgärder som andelar av enkätsvar och urval från Afa Försäkrings databas, kvinnor och män. För perioden 2015–2020.

³ Sjukfrånvaro bekräftad i form av långvarig sjukfrånvaro i mer än 90 dagar i Afa Försäkrings skadedatabas eller i enkätsvar från arbetsgivaren.

Publikation av Afa Försäkrings analysavdelning, kontakt:
analys@afaforsakring.se

9 av 10 är försäkrade genom jobbet

POSTADRESS **Afa Försäkring 106 27 Stockholm** • BESÖKSADRESS **Klara Södra Kyrkogata 18**
KUNDCENTER **0771-88 00 99** • VÄXEL **08-696 40 00** • afaforsakring.se